

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Основи ведення фермерського господарства»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>
Код і найменування спеціальності	Н7 Агроінженерія G11 Машинобудування (за спеціалізаціями), спеціалізація G11.03 Технологічні машини та обладнання G3 Електрична інженерія J8 Автомобільний транспорт G19 Будівництво та цивільна інженерія
Тип і назва освітньої програми	ОПП Технології і засоби механізації сільськогосподарського виробництва ОПП Машини та обладнання сільськогосподарського виробництва ОПП Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка ОПП Автомобільний транспорт ОПП Сільськогосподарське будівництво
Курс, семестр	3 курс 5 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0 Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год., практичних – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова (-и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Інженерно-технологічний факультет Кафедра агроінженерії та автомобільного транспорту
Контактні дані розробника	Рожко Ілона Іванівна, доктор філософії <i>Контакти:</i> ауд. 348 (навчальний корпус №3) e-mail: ilona.rozhko1@ukr.net https://www.pdau.edu.ua/people/rozhko-ilonaivanivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	факультетська вибіркова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	передумови відсутні
Компетентності	<p><i>Загальні компетентності (ЗК):</i></p> ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. <p><i>Спеціальні (фахові):</i></p> ФК 2. Здатність проєктувати механізовані технологічні процеси сільськогосподарського виробництва, використовуючи основи природничих наук. ФК 10. Здатність організувати використання сільськогосподарської техніки відповідно до вимог екології, принципів оптимального природокористування й охорони довкілля

Програмні результати навчання / Результати навчання	РН 1. Здатність проектувати, оцінювати та оптимізувати технологічні процеси у фермерському господарстві з урахуванням принципів сталого розвитку.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Навчальна дисципліна "Основи ведення фермерського господарства " відіграє важливу роль у формуванні соціальних навичок (soft skills) у здобувачів вищої освіти. Її унікальність полягає в тому, що вона поєднує технічні знання з реальними управлінськими, економічними та соціальними завданнями. Основні аспекти цього впливу включають: комунікаційні навички, критичне мислення, організаційні навички, адаптивність та гнучкість, етичні та екологічні цінності. Лекції, практичні заняття і презентації вчать чітко і зрозуміло комунікувати, презентувати свої ідеї і вести конструктивні дискусії.</p>	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p><i>Мета вивчення навчальної дисципліни</i> сформувати у здобувачів вищої освіти здатність проектувати, оцінювати та оптимізувати технологічні процеси у фермерському господарстві з урахуванням принципів сталого розвитку.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Фермерське господарство: український та міжнародний досвід Тема 2. Основи управління та планування у фермерському господарстві. Тема 3. Організація виробничих процесів у рослинництві. Тема 4. Механізація технологічних процесів у рослинництві. Тема 5. Організація і планування виробництва кормів та їх заготівля. Тема 6. Основи аграрного маркетингу, збуту та логістики. Тема 7. Оцінка ефективності виробничих процесів та техніко-економічний аналіз. Тема 8. Ризики, страхування та сталий розвиток у фермерстві.</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Лекція, пояснення, практичні роботи, використання мультимедійних презентацій, робота з навчально-методичною літературою, конспектування.</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Перескладання заліку відбувається із дозволу декана інженерно-технологічного факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- щодо академічної доброчесності	У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
- щодо відвідування занять	Для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття освіти відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба або академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Відсутність здобувача на заняттях передбачає самостійне опрацювання матеріалу та не звільняє від виконання завдання самостійної підготовки або завдання поточного та підсумкового контролю. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням з деканом інженерно-технологічного факультету. Відвідування занять (офлайн або онлайн) є обов'язковим згідно розкладу дзвінків. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані самостійно та у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять відбувається шляхом самостійного опанування здобувачем вищої освіти навчального матеріалу із наступною перевіркою отриманих знань у письмовій чи усній формі. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, здобутих поза межами формальної освіти (наприклад, на онлайн-курсах, конференціях, семінарах). Для цього необхідно надати відповідні документи. Визнання можливе як для окремих дисциплін, так і для їх частин. Детальні умови та процедура визнання зазначені в Положенні про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку. Порядок повторного проходження здобувачами вищої освіти контрольних заходів урегульовано процедурами Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Рожко І. І., Дьомін Д. Г., Кулик М. І. Вплив біометричних показників рослин на врожайність біомаси інтродукованих малопоширених енергетичних культур. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 114–123. doi: 10.31210/visnyk2021.02.14.
2. Кулик М. І., Рожко І. І., Білявська Л. Г. Мінливість елементів продуктивності та врожайність насіння проса прутоподібного залежно від сорту. *Таврійський науковий вісник*. 2022. Вип. 125. С. 63–72. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2022.125.9>
3. Кулик М.І., Рожко І.І. Інтродуковані та зареєстровані сорти проса прутоподібного (*Panicum virgatum L.*) як вихідний матеріал для селекції за продуктивністю біомаси. *Plant Varieties Studying and protection*, 2022, Т. 18, № 2. С. 136–147. DOI: <https://doi.org/10.21498/2518-1017.18.2.2022.265181>
4. Рожко І.І., Кулик М.І. Оцінка сортів проса прутоподібного за врожайністю біомаси. *Вісник ПДАА*. 2022 (2). С.75–84. DOI: doi: 10.31210/visnyk2022.02.08
5. Падалка В. В., Бурлака О. А., Рожко І. І., Яценко Ю. В., Чумак М. В. Забезпечення тракторами суб'єктів господарювання у Полтавській області. Проблеми та перспективи. *Scientific Progress & Innovations*. 2023. № 26 (3). С. 133–139. doi: 10.31210/spi2023.26.03.23
6. Ритченко А. В., Рожко І. І., Кулик М. І. Вплив екотипічних властивостей сортів на врожайність насіння проса прутоподібного. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія»*, випуск 3 (53), 2023 . С.70 - 78. <https://snaubulletin.com.ua/index.php/ab/issue/view/75/75>
7. Сиплива Н. О., Кулик М. І., Рожко І. І., Гайдай А. О. Сучасний стан сортових ресурсів овочевих культур в Україні. *Scientific Progress & Innovations*. 2023. № 26 (4). С. 77–84. DOI:<https://doi.org/10.31210/spi2023.26.04.14>
8. Кулик М. І., Рожко І. І., Жукова В. М. Вплив способу вирощування й кількісних показників рослин на врожайність біомаси міскантусу гігантського. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія»*, випуск 1 (55), 2024. С. 94 –100. DOI:<https://doi.org/10.32782/agrobio.2024.1.13>
9. Сиплива Н. О., Кулик М. І., Рожко І. І., Новостройний О. О. Вивчення впливу сортових властивостей на продуктивність та якість баклажана. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2024. Вип. 136 (2). С. 134–141. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.136.2.17>
10. Падалка В., Бурлака О., Келемеш А., Рожко І. Використання зернозбиральних комбайнів на Полтавщині. Аналіз та прогнози. *Науковий прогрес та інновації*. 2024. Вип. 27, № 2. С. 164–169. DOI: 10.31210/spi2024.27.02.28. URL: <https://dSPACE.pdau.edu.ua/handle/123456789/17514>
11. Рожко І. І., Кулик М. І., Ракшеєв А. П. Вплив заходів післязбиральної доробки та передпосівної підготовки насіння на посівні якості та врожайність квасолі овочевої. *Український журнал природничих наук*. 2024. Вип. № 10. С. 158–171. DOI <https://doi.org/10.32782/naturaljournal.10.2024.15>
12. Рожко І. І., Кулик М. І., Гончаров М. О. Біологічні особливості та основні аспекти технології вирощування квасолі звичайної (*Phaseolus vulgaris L.*) на насіння. *Scientific Progress & Innovations*. 2024. № 27 (4). С. 43–52 DOI: <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.04.08>
13. Сиплива Н. О., Кулик М. І., Рожко І. І., Гайдай А. О. Аналіз сортових ресурсів зернобобових овочевих культур в Україні. *Аграрні інновації*. 2024. Вип. 27. С. С. 93-108. DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2024.27.14>
14. Рожко І. І., Сиплива Н. О., Кулик М. І., Гайдай А. О. Урожайність сортів огірка посівного (*Cucumis sativus L.*) залежно від умов вирощування. *Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки*. 2024. Вип. № 140. С. 204 – 213. DOI

<https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.140.27>

15. Сиплива Н. О., Кулик М. І., Рожко І. І., Ритченко А. В. Аналіз сортових ресурсів енергетичних культур в Україні *Scientific Progress & Innovations*. 2025. Том 31 (1). С. 55–62. <https://doi.org/10.31210/spi2025.28.01.10>

16. Кулик М. І., Калініченко О. В., Лесюк В. С., Рожко І. І., Тетерюк Р. С. Оцінка економічної та енергетичної ефективності виробництва біомаси міскантусу гігантського залежно від способу вирощування і підживлення насаджень. *Scientific Progress & Innovations*. 2025. № 28 (4). С. 87–93 DOI:10.31210/spi2025/28/04/12

17. Рожко І. І., Гончаренко О. О., Лавренко В. В. Оцінка конструктивних особливостей та технічних характеристик мотоблоків для ефективної роботи на ділянках приватних домоволодінь. *Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів*. 2025. Випуск № 27. С. 58 – 66

Допоміжні

1. Крістіан Бекманн, Йоханнес Бреккер, Хорст Лохнер та ін. Аграрна економіка. *Підручник. Том.1 Фермер: базовий рівень*. Український переклад за редакцією Ладики В. І. Видавництво Баварського Земельного об'єднання ТОВ & Ко. Командитне товариство Мюнхен/ Німеччина, BLV, 2007, 615с.

2. Крістіан Бекманн, Йоханнес Бреккер, Андреас Дітс, Хайнріх Гамрінгер та ін. Аграрна економіка. *Підручник. Том.2 Фермер: професійний рівень*. Український переклад за редакцією Ладики В. І. Видавництво Баварського Земельного об'єднання ТОВ & Ко. Командитне товариство Мюнхен/ Німеччина, BLV, 2007, 601с.

3. Тернавський А. Г., Щетина С. В., Кецкало В. В. Значення та сучасний стан галузі тепличного господарства України. Перспективи та шляхи розвитку. *Рекомендовано до друку Науково-технічною радою Дослідної станції «Маяк» Інституту овочівництва і багданництва НААН, протокол № 1 від 17 лютого 2023 р.* С. 132 – 138. URL: <https://ovoch.com/assets/files/conference/tezu/tom2-28-02-2023.pdf#page=132>

4. Приліпка О. В., Цизь О. М. Агротехнологічні та організаційні засади функціонування підприємств закритого ґрунту : монографія. Київ : ЦУЛ, 2021. 379 с.

5. Рослинництво : підруч. для студентів ВНЗ / В. В. Базалій, О. І. Зінченко, Ю. О. Лавриненко та ін. Херсон : Олді-плюс, 2024. 518 с.

6. Крамарець Г. Г. Основи тепличного господарства. Львів, 2006. 108 с

Інформаційні ресурси (у разі потреби)

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>)

2. Онлайн-бібліотеки: Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України: <http://www.ipp.gov.ua>

3. Журнал «Аграрні технології» URL: www.agrotechnologies.ua

4. «Національний аграрний університет України: Електронна бібліотека» URL: library.naau.edu.ua

5. "Аграрний портал України" URL: www.agroportal.ua

6. Журнал. «Овочівництво» <https://journals.ua/hobbies/ovoshchevodstvo/>

7. Журнал. «Агроном» <https://www.agronom.com.ua/publikatsiyi/ovochivnytstvo/>

8. Журнал. «Овочі і Фрукти». Архів <https://www.pro-of.com.ua/category/featured/arhiv-nomerov/anomerov-2018-goda-zhurnala-ovoshchi-i-frukty/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри агроінженерії та автомобільного транспорту протокол від 16 лютого 2026 року № 5

Додаток до силябусу

**СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**
Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти*			Разом
	виконання практичних завдань	опитування	виконання завдань сам. роб.	
Тема 1. Фермерське господарство: український та міжнародний досвід	5	5	2	12
Тема 2. Основи управління та планування у фермерському господарстві.	5	5	3	13
Тема 3. Організація виробничих процесів у рослинництві.	5	5	3	13
Тема 4. Механізація технологічних процесів у рослинництві.	5	5	2	12
Тема 5. Організація і планування виробництва кормів та їх заготівля.	5	5	2	12
Тема 6. Основи аграрного маркетингу, збуту та логістики.	5	5	3	13
Тема 7. Оцінка ефективності виробничих процесів та техніко-економічний аналіз.	5	5	2	12
Тема 8. Ризики, страхування та сталий розвиток у фермерстві.	5	5	3	13
Разом	40	40	20	100

Нарахування балів за виконання практичних завдань, опитування та виконання самостійної роботи здійснюється в рамках кожної теми. У разі виконання кількох практичних робіт з однієї теми, загальна кількість балів за цей вид контролю розподіляється між ними пропорційно.

Шкала та критерії оцінювання
виконання практичного завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач демонструє відмінний рівень формування компетентностей, повністю досягаючи програмних результатів. Він володіє глибокими знаннями і здатний творчо їх застосовувати для вирішення складних завдань. Вільно проєктує та оптимізує технологічні процеси, обґрунтовуючи свій вибір, враховуючи природничі науки, екологію та сталий розвиток. Робота містить оригінальні та креативні рішення і є повністю завершеною.
4	Здобувач демонструє хороший рівень формування компетентностей та досягнення програмних результатів. Він має повне розуміння предметної

	області, але застосовує знання з незначними неточностями. Здатний проектувати процеси та враховувати екологічні аспекти, але його рішення можуть бути не найоптимальнішими. Робота виконана якісно, але може містити дрібні недоліки, які не впливають на загальний результат.
3	Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей та часткове досягнення програмних результатів. Він має базові знання, але відчуває труднощі із застосуванням їх на практиці. Здатен описати процеси, але має суттєві труднощі з їх проектуванням, оптимізацією чи комплексним обґрунтуванням. Виконання завдання є формальним і не містить глибокого аналізу.
2	Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей. Має обмежені та фрагментарні знання, не може застосувати їх для вирішення практичного завдання. Нездатний проектувати процеси, оцінювати їх ефективність або розуміти взаємозв'язок між технологіями та екологією. Робота виконана лише частково, аналіз відсутній або містить грубі помилки.
1	Здобувач демонструє критично низький рівень компетентностей. Відсутнє розуміння основних понять та предметної області. Він не може виконати навіть базові етапи завдання, що унеможливорює оцінку формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання у здобувача.
0	Завдання не виконано або здано в такому вигляді, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання у здобувача.

Шкала та критерії оцінювання *опитування*

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач демонструє відмінний рівень формування всіх ключових компетентностей, що проявляється у повному досягненні програмних результатів навчання. Його відповідь свідчить про глибоке знання та розуміння предметної області, а також здатність творчо застосовувати знання у практичних ситуаціях. Студент вміє чітко проектувати механізовані процеси та обґрунтовувати їх ефективність, враховуючи принципи екології та сталого розвитку. Він повністю досяг результату навчання, демонструючи здатність проектувати, оцінювати та оптимізувати технологічні процеси. Відповідь є вичерпною, логічною, містить оригінальні ідеї та є вільною від помилок.
4	Здобувач демонструє хороше розуміння основних принципів. Він має повне розуміння предметної області, але його відповідь може містити незначні неточності. Студент здатний проектувати та обґрунтовувати рішення, але його підхід може бути менш глибоким. Загалом, він досягнув програмного результату.
3	Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей та часткове досягнення програмних результатів. Він має базові знання, але відчуває труднощі із застосуванням їх у практичних ситуаціях. Студент знає, як проектувати процеси, але його відповіді можуть бути неповними або містити суттєві помилки в розрахунках чи обґрунтуваннях. Він частково досяг результату навчання, але має труднощі з оптимізацією та комплексним аналізом.

2	Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей. Його знання обмежені та фрагментарні, і він не може застосувати їх для вирішення практичного завдання. Студент не здатний ані проєктувати процеси, ані обґрунтовувати їх ефективність. Він не досяг програмного результату навчання, а його відповідь є поверхневою і містить грубі помилки.
1	Здобувач демонструє критично низький рівень компетентностей. Відсутнє розуміння основних понять та предметної області. Він не може відповісти на запитання по суті, що унеможливорює оцінку формування компетентностей та досягнення програмних результатів.
0	Здобувач не з'явився на опитування або відмовився відповідати на запитання, що унеможливорює оцінку формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Шкала та критерії оцінювання
виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Робота виконана повністю та якісно. Студент демонструє глибоке розуміння теми, що проявляється в проєктуванні технологічних процесів, розробці технологічних карт, складанні планів оптимізації та обґрунтуванні рішень з урахуванням економічної доцільності, екології та сталого розвитку. Завдання виконано з високим рівнем самостійності та аналітичних здібностей.
2	Завдання виконано з деякими недоліками. Студент демонструє базове розуміння теми, але його робота може містити неточності у розрахунках або висновках. Він може використовувати методичку розрахунку, але не завжди ефективно аналізує та порівнює різні варіанти.
1	Завдання виконано з суттєвими помилками. Студент не повністю засвоїв матеріал, має значні труднощі з проєктуванням або обґрунтуванням рішень. Виконання завдання є формальним і не відображає належного розуміння теми.
0	Завдання не виконано або виконано на неприйнятному рівні, що не дає можливості оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.